

بسمه تعالی

آزمایش دوم: مثال‌های کاربردی از دستورات ترتیبی

هدف کلی:

هدف از انجام این آزمایش تمرین و کسب مهارت در استفاده از دستورات ترتیبی به کمک ۳ مثال کاربردی است.

۱- بخش اول: مقسم فرکانس

یک مقسم فرکانسی طراحی کنید که یک ورودی Clk_in ، تک بیتی از بیرون و در داخل برنامه Div را به شکل یک $Constant$ و $Integer$ دریافت کرده و خروجی Clk_out ، تک بیتی را تحویل دهد. این مقسم فرکانس بازای هر بار لبه بالارونده Clk_in شمارش کرده و کاری می‌کند که به تعداد Div تا از کلاک ورودی، خروجی یک و پس از آن به تعداد Div تا از کلاک ورودی، خروجی صفر شود و این روند به صورت پیوسته تکرار می‌شود.

در واقع شکل موج مربعی با Duty cycle ۵۰ درصد با فرکانس $\frac{f_{Clk\_in}}{2 \times Div}$ در خروجی تولید خواهد شد. در این تمرین Clk_in به اسیلاتور ۵۰ مگاهرتزی وصل شده و Div به صورت یک عدد ثابت بسته به فرکانس مورد نیاز در برنامه مقداردهی می‌شود. برای نمایش خروجی از یک LED استفاده کنید.

جهت انجام این آزمایش مراحل زیر را طی کرده و پاسخ هر کدام را بنویسید:

مرحله ۱-۱

- ۱- با فرض اینکه کلاک ورودی همان اسیلاتور ۵۰ مگاهرتزی برد آزمایشگاه است، برای تولید کلاک ۱ هرتز مقدار Div چه خواهد شد؟
- ۲- کد مربوط به این آزمایش را نوشته و جزئیات آن را توضیح دهید.

مرحله ۲-۱

با نوشتن یک Test bench در نرم‌افزار ISE در حالتی که فرکانس کلاک ورودی دلخواه باشد، با انتخاب Div مناسب کلاک خروجی را با فرکانسی برابر با $\frac{1}{4}$ فرکانس ورودی تولید کنیم. پاسخ شبیه‌سازی خود را نمایش دهید.

مرحله ۳-۱

نتیجه‌ی گزارش سنتز را برای این طراحی ارائه دهید و دلیلی برای استفاده شدن این مقدار از منابع FPGA را گزارش کنید.

مرحله ۴-۱

کد UCF این طراحی را جهت پیاده‌سازی سخت‌افزاری بر روی برد آزمایشگاه بنویسید. ❖ برای پیاده‌سازی سخت‌افزاری مقدار Div را بگونه‌ای تنظیم نمایید که در خروجی کلاک ۱ هرتز تولید شود.

۲- بخش دوم: راه انداز 7Segment

بر روی برد آزمایشگاه چهار 7Segment وجود دارد که هر کدام یک پایه Com برای فعالسازی دارند اما خروجی ۸ بیتی آنها توسط یک باس داده مشترک نمایش داده می‌شود. در این آزمایش برای نمایش عدد دو رقمی نیاز به دو 7Segment است که یکی برای رقم اول و دیگری برای رقم دوم در نظر گرفته می‌شود. برای این هدف یک برنامه با دو ورودی کلاک (تک بیتی) و عدد ورودی (۸ بیتی) و دو خروجی برای پایه های Com (چهار بیتی) و باس داده مشترک نمایش 7Segment (۸ بیتی) بنویسید. زمانی که لبه بالارونده کلاک ورودی برای اولین بار مشاهده شد، ۴ بیت کم ارزش ورودی پس از تبدیل شدن به کد معادل 7Segment تنها بر روی رقم یکان 7Segment نشان داده شود و در این مدت رقم دهگان 7Segment خاموش باشد.

با آمدن لبه بالارونده دوم کلاک ورودی، این بار رقم یکان خاموش شده و رقم دهگان 7Segment با معادل ۴ بیت پر ارزش عدد ورودی روشن شود. و این رویه به شکل مداوم تکرار شود. پایه‌ی Com مربوط به 7Segment‌هایی که استفاده نمی‌شوند را همیشه صفر قرار دهید.

بیشتر بدانید:

اگر فرکانس کلاک ورودی در محدوده مناسبی انتخاب شود، چشم انسان دیگر نمی‌تواند متوجه روشن و خاموش شدن پشت سر هم رقم یکان و دهگان شده و هر دوی آنها را همیشه روشن می‌بیند. به این شکل می‌توان به طور همزمان هر دو خروجی را مشاهده کرد.

ورودی هشت بیتی به Dip switch و کلاک ورودی به کلاک دستی وصل می‌شوند. ۸ بیت خروجی به باس داده مشترک 7Segment و ۴ بیت خروجی دیگر به Com وصل می‌شوند.

جهت انجام این آزمایش مراحل زیر را طی کرده و پاسخ هر کدام را بنویسید:

مرحله ۲-۱

- ۱- تحقیق کنید تا چه فرکانسی تغییرات آن با چشم قابل تشخیص نمی‌باشد و دلیل آن را بیان کنید.
- ۲- کد مربوط به این آزمایش را نوشته و جزئیات آن را توضیح دهید.

مرحله ۲-۲

با نوشتن یک Test bench در نرم‌افزار ISE پاسخ شبیه‌سازی را در حالتی که عدد ورودی 11010010 باشد، نمایش دهید.

مرحله ۲-۳

نتیجه‌ی گزارش سنتز را برای این طراحی ارائه دهید و دلیلی برای استفاده شدن این مقدار از منابع FPGA را گزارش کنید.

مرحله ۲-۴

کد UCF این طراحی را جهت پیاده‌سازی سخت‌افزاری بر روی برد آزمایشگاه بنویسید.

۳- بخش سوم: بالا و پایین شمار دو رقمی مبنای ۱۶

یک شمارشگر هگز دو رقمی (۸ بیتی) طراحی کنید که از 00 تا FF و بالعکس را بشمارد. ورودی‌های این شمارشگر شامل کلاک ورودی (یک بیتی)، پایه Enable (یک بیتی) و پایه Up/Down (یک بیتی) است.

با یک شدن ورودی Enable شمارنده فعال شده و با هر لبه بالا رونده کلاک ورودی شمارنده بسته به ورودی Up/Down به بالا یا پایین می‌شمارد. اگر ورودی Up/Down برابر یک باشد شمارنده بالا شمار و اگر صفر باشد پایین شمار است. در صورتی که ورودی Enable صفر باشد، هیچ شمارشی انجام نمی‌شود. خروجی شمارنده دو عدد ۴ بیتی (در مجموع ۸ بیت) است که بر روی هشت LED نمایش داده می‌شود.

جهت انجام این آزمایش مراحل زیر را طی کرده و پاسخ هر کدام را بنویسید:

مرحله ۱-۳

- ۱- با توجه به ورودی‌ها چند حالت ممکن پیش بیاید، آنها را ذکر کنید.
- ۲- کد مربوط به این آزمایش را نوشته و جزئیات آن را توضیح دهید.

مرحله ۲-۳

با نوشتن یک Test bench در نرم‌افزار ISE پاسخ شبیه‌سازی را با توجه به شرایط زیر نمایش دهید. بازای کلاک ورودی با فرکانس دلخواه، ابتدا شمارنده در حالت بالا شمار باشد و از 00 تا 0F شروع به شمارش کند و سپس با تغییر ورودی Up/Down در حالت پایین شمار قرار گرفته و تا F0 بشمارد.

مرحله ۳-۳

نتیجه‌ی گزارش سنتز را برای این طراحی ارائه دهید و دلیلی برای استفاده شدن این مقدار از منابع FPGA را گزارش کنید.

مرحله ۴-۳

کد UCF این طراحی را جهت پیاده‌سازی سخت‌افزاری بر روی برد آزمایشگاه بنویسید. کلاک ورودی را به کلاک دستی و سایر ورودی‌ها را به Dip switch ها وصل نمایید.

موفق باشید.